EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 29.1.2026
COM(2026) 40 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

o průběžném hodnocení programu Clo pro spolupráci v oblasti cel na období 2021-2027

{SWD(2026) 20 final}

1. Úvod

Celní unie EU jakožto výlučná pravomoc Evropské unie, jejíž základ tvoří celní kodex Unie[1], je klíčovým pilířem jednotného trhu. Zaručuje volný pohyb zboží v rámci celního území EU při současném uplatňování jednotného celního sazebníku a harmonizovaných pravidel na vnějších hranicích. Celní kodex Unie, který byl přijat v roce 2013 a postupně prováděn od roku 2016, stanovil rámec pro plně elektronické, bezpapírové celní prostředí a jednotné uplatňování celních předpisů ve všech členských státech. Naplnění této vize vyžaduje nejen vnitrostátní provedení, ale také značné společné investice do rozsáhlých evropských elektronických systémů, společných pracovních metod a školení s cílem zajistit, aby mohly celní správy bez problémů jednotně fungovat. Specializovaným nástrojem pro poskytování této podpory je program Clo. Sdružuje zdroje a odborné znalosti, aby celní unie fungovala v prostředí rostoucího objemu obchodu, nových technologií a přesouvajících se geopolitických tlaků.

Program Clo na období 2021–2027, který se řídí nařízením (EU) 2021/444, je probíhajícím programem spolupráce EU v oblasti cel, který je realizován od roku 2021 do roku 2027. Jeho cílem je podporovat celní unii EU a zúčastněné celní orgány, aby konaly jednotně při ochraně finančních a hospodářských zájmů Unie a jejích členských států, zajišťovat bezpečnost a ochranu v Unii a chránit Unii před nekalým a nezákonným obchodem při současné podpoře dovolené obchodní činnosti. Program podporuje přípravu a jednotné provádění celních předpisů a politiky v celé Evropě; spolupráci mezi celními orgány; budování správních kapacit a kapacit v oblasti informačních technologií, včetně odborné způsobilosti a odborné přípravy, jakož i vývoje a provozu evropských elektronických systémů, a inovace v oblasti celní politiky.

Na období 2021–2027, tedy na období současného víceletého finančního rámce, má program rozpočet ve výši 950 milionů EUR. Ve srovnání s předchozím programem Clo 2020 (523 milionů EUR) se rozpočet současného programu téměř zdvojnásobil. To zohledňuje rozsah digitalizace a operační ambice v rámci tohoto víceletého finančního rámce, pokud jde o realizaci provádění celního kodexu Unie, přičemž úplné provedení pracovního programu celního kodexu Unie má být dokončeno nejpozději do 31. prosince 2025. Toto financování umožňuje vývoj pokročilých elektronických systémů, které zefektivňují celní procesy, posilují bezpečnost jednotného trhu EU a lépe vybavují celní orgány k tomu, aby mohly reagovat na vznikající problémy globálního obchodu.

Převážná část rozpočtu (více než 90 %) směřuje na vývoj a údržbu společných složek evropských elektronických systémů, které byly vytvořeny na úrovni Unie a jsou k dispozici všem členským státům. Tyto prvky umožňují účinné provádění celní unie a účinnou vzájemnou spolupráci celních orgánů členských států. Systémy jsou navrženy tak, aby vytvářely bezproblémové a bezpečné elektronické prostředí pro výměnu údajů mezi celními orgány a hospodářskými subjekty a aby zajišťovaly řádné řízení rizik.

Zbývající část rozpočtu je určena na podporu činností v oblasti spolupráce a odborné způsobilosti. Ty posilují operativní schopnosti a výkonnost vnitrostátních celních správ a pomáhají jim spolupracovat a sdílet znalosti. Podpora je poskytována zejména na projektovou

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie.

spolupráci, odbornou přípravu, pracovní skupiny, semináře a pracovní setkání, pracovní návštěvy a týmy odborníků, tj. strukturovanou spolupráci mezi různým počtem zúčastněných členských států se zájmem o určité téma. Odborná příprava je nabízena prostřednictvím portálu EU pro vzdělávání v oblasti cel a daní (známému také jako systém pro řízení vzdělávání).

2. Zjištění průběžného hodnocení

Tato zpráva předkládá zjištění průběžného hodnocení programu Clo na období 2021–2027 v souladu s článkem 14 nařízení (EU) 2021/444. Je podložena pracovním dokumentem útvarů Komise, který podrobně přezkoumává dosavadní provádění a výkonnost programu Clo (2021–2024). Průběžné hodnocení uplatňuje zásady zlepšení právní úpravy za účelem posouzení účelnosti, účinnosti, soudržnosti, přidané hodnoty EU a relevance programu. Průběžné hodnocení se jasně zaměřuje na společné složky evropských elektronických systémů, ale aktualizuje také analýzu společných činností provedenou v dřívějších studiích. Zaměřuje se na nové aspekty v rámci stávajícího programu, jako jsou činnosti související s budováním kapacit a společnou odbornou přípravou a inovační činnosti. Do analýzy jsou rovněž zapojeny týmy odborníků, protože tyto činnosti jsou ve srovnání s jinými společnými činnostmi zavedenými v rámci programu Clo 2020 novější.

Z metodického hlediska průběžné hodnocení kombinuje ukazatele rámce pro monitorování a hodnocení na úrovni portfolia s důkladnými znalostmi plynoucími z výzkumu založeného na případových studiích v oblasti společných složek evropských elektronických systémů. Je doplněno cíleným a obecným výzkumem, který zahrnuje plnou šíři podpory programu. Tento přístup odráží zásadu proporcionality, a to vzhledem k tomu, že na evropské elektronické systémy připadá největší podíl výdajů, a řeší nedostatek důkazů z předchozích cyklů hodnocení. Byly vypracovány čtyři samostatné případové studie týkající se konkrétních evropských elektronických systémů a případová studie systému pro řízení vzdělávání:

- **nový unijní systém kontroly při dovozu 2 (ICS2)**, který podporuje úsilí o zajištění bezpečnosti a ochrany Unie prostřednictvím včasného shromažďování a analýzy informací o zboží vstupujícím do EU s cílem zjistit potenciálně vysoce rizikové zásilky,
- **systém vyvinutý pro důkaz o statusu Unie (PoUS**), jehož cílem je sjednotit postupy v celé EU a přispět k vytvoření konzistentnějšího, harmonizovanějšího, a tedy i zjednodušeného postupu souvisejícího s celním statusem zboží Unie,
- **nový systém centralizovaného celního řízení pro dovoz EU (EU CCI)**, který umožňuje důvěryhodným obchodníkům s povolením pro CCI podávat celní prohlášení v jednom členském státě EU, zatímco zboží je fyzicky předkládáno k odbavení v jiném členském státě. To usnadňuje obchod a zároveň podporuje účinné řízení rizik a společný mechanismus celních kontrol a zajišťuje řádný výběr cel a dalších poplatků,
- **digitalizace nových kontrol dovozu kulturních statků**, včetně digitální spolupráce s celními orgány prostřednictvím jednotného portálu EU pro oblast celnictví. Vzhledem k tomu, že tento systém (a související kontroly) měl být zaveden až 28. června 2025, zaměřila se tato případová studie na řídicí přístup k vývoji dovozu kulturních statků;

- případová studie **systému pro řízení vzdělávání** byla vypracována s cílem poskytnout analýzu nákladů a přínosů tohoto nového portálu na základě průzkumu mezi uživateli, průzkumu Skupiny pro podporu vzdělávání, který dříve provedlo Generální ředitelství pro daně a celní unii (GŘ TAXUD), rozhovorů s úředníky GŘ TAXUD a úředníky členských států odpovědnými za vzdělávání a analýzy dokumentů.

Úsilí v oblasti shromažďování údajů pro celkové hodnocení programu bylo koncipováno tak, aby bylo komplexní a zároveň upřednostňovalo primární výzkum týkající se klíčových problémů. To zahrnovalo analýzu dokumentů (týkající se mimo jiné údajů z rámce pro monitorování a hodnocení), cílené rozhovory se zúčastněnými stranami, včetně úředníků Evropské komise, úředníků celní správy a hospodářských subjektů, a průzkum u vnitrostátních celních orgánů.

2.1 Účelnost

Podpora **společných složek evropského elektronického systému** v rámci programu Clo zásadně přispívá k provádění celní politiky EU a k rozvoji systémů podle celního kodexu Unie před termínem jejich zavedení v roce 2025. To potvrzuje i průběžné hodnocení. Za zmínku stojí zejména pokrok v probíhajícím zavádění systému ICS2, který je významný z hlediska rozpočtu a který již přispěl k bezpečnosti a ochraně Unie tím, že zadržel rizikovější zboží. Tento komplexní, centrálně vyvinutý projekt byl vysoce technický a nebyl bez problémů, ale je předzvěstí úspěchu budoucích iniciativ vedených Komisí. Průběžné hodnocení znovu potvrzuje význam podpory programu pro evropské elektronické systémy, konstatuje však rovněž, že u některých novějších systémů, jako je PoUS a EU CCI, se členské státy potýkají se zpožděním při vývoji vnitrostátních složek a jejich napojení na ústřední systém.

Společné činnosti financované z programu nadále přinášejí významné výsledky. Tyto činnosti představují lidský rozměr programu. Podporují navazování kontaktů, přijímání odpovědnosti za problémy a příležitosti k učení. Zajišťují také konzistentní vzdělávání v celé EU, usnadňují výměnu osvědčených postupů a podporují společná řešení. Týmy odborníků prokázaly svou účinnost při poskytování příležitostí ke spolupráci mezi Komisí a vnitrostátními celními orgány, přičemž slouží jako platformy pro sdílení odborných znalostí za účelem plnění úkolů v konkrétních oblastech nebo provádění operativních činností.

Nový **systém pro řízení vzdělávání**, který byl zaveden v roce 2021, úspěšně nahradil dřívější roztříštěný přístup, kdy byly vzdělávací činnosti rozptýleny na několika internetových stránkách. Uživatelé oceňují, že všechny činnosti naleznou na jednom portálu, a portál má funkce, které jsou obecně velice dobře hodnoceny. To zvýšilo pravděpodobnost, že se vnitrostátní úředníci zúčastní dostupných kurzů. V současné době je k dispozici dostatek údajů o trendech v oblasti využívání, což umožňuje posoudit stanovení cílů a uvažovat o způsobech dalšího rozvoje cílové skupiny. To zahrnuje řešení problémů, s nimiž se členské státy potýkají při rozšiřování využívání funkcí, a to povolením, aby propojily své vlastní systémy pro řízení vzdělávání přímo se systémem pro řízení vzdělávání.

Současná verze programu zavedla **inovace** jako specifický cíl a druh opatření, s cílem vytvářet nové činnosti v reakci na nové problémy. Původní očekávání se zatím nenaplnila. Důvodem je

doba potřebná k zavedení tohoto nového specifického cíle a k vymezení pojmu inovace a způsobilých činností. K většímu pokroku by mohlo vést motivované vedení, které by v této oblasti podpořilo činnosti nebo vytvořilo synergie s další podporou EU v této oblasti.

2.2. Účinnost

V průběžném hodnocení byl použit srovnávací přístup k posouzení nákladové účelnosti tří zvažovaných **evropských elektronických systémů**: ICS2, PoUS a EU CCI. Bylo zjištěno, že přístup přijatý k vývoji těchto systémů byl nákladově efektivnější než možné alternativy, které by si vyžádaly více finančních a lidských zdrojů na úrovni členských států. Vedení ze strany Komise bylo vnitrostátními celními správami a zúčastněnými stranami z odvětví bylo příznivě přijato, přičemž neúčinnost většinou vyplývala z decentralizovaných aspektů evropského elektronického systému. Zpětná vazba z odvětví zdůraznila význam komunikace příznivé pro podniky, pokud jde o usnadnění včasného souladu s právními předpisy, zejména u složitých projektů. Zdůraznila rovněž potřebu jasných časových rámců pro zavádění systémů, což umožní odstupňované nebo postupné zavádění v případě složitých systémů. Ačkoli kontroly dovozu kulturních statků nebyly dosud zavedeny, proces vývoje byl členskými státy dobře přijat a osvědčený postup se týkal opětovného využití stávajícího modulu vyvinutého Generálním ředitelstvím pro zdraví a bezpečnost potravin (DG SANTE).

Z průběžného hodnocení vyplynulo, že **společné činnosti** jsou oceňovány a jsou celkově přínosné. Členské státy se však do týmů odborníků nezapojují tak aktivně, jak by mohly. Mají problémy s kapacitou, které brání v aktivní účasti, a administrativní zátěž je obzvláště patrná u těch, kteří vykonávají vedoucí úlohu. To vede k tomu, že se členské státy zdráhají tyto úlohy zastávat.

Průběžné hodnocení ve velké míře vycházelo z ukazatelů stanovených v příloze II nařízení o programu (EU) 2021/444 a v doplňujícím aktu v přenesené pravomoci[2] a v souvisejícím pracovním dokumentu útvarů Komise o **rámci pro monitorování a hodnocení**[3]. Nový rámec uplatňovaný od roku 2021 se ve srovnání se svým předchůdcem výrazně zlepšil. Stále však není optimální, pokud jde o to, jaké údaje se shromažďují a jak se následně používají. To je zčásti způsobeno tím, že rámec pro monitorování a hodnocení zůstává je i nadále poněkud těžkopádný a navzdory poslední vlně zjednodušení obsahuje přibližně čtyřicet různorodých ukazatelů.

2.3. Soudržnost

Novinkou v současném programovém období bylo zavedení (na jiném právním základě) **Nástroje pro finanční podporu vybavení pro celní kontroly (CCEI)[4].** Nástroj podporuje nákup celního vybavení, aby celní orgány mohly provádět sofistikovanější a důslednější celní kontroly. Program Clo doplňuje tento nový nástroj tím, že zlepšuje znalosti úředníků o dostupných technologiích a o tom, jak je nejlépe používat. Toho dosahuje tím, že poskytuje

[2] Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/2565, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/444 o ustanovení o zavedení rámce pro monitorování a hodnocení.
[3] SWD(2023) 24 final.
[4] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1077, kterým se jako součást Fondu pro integrovanou správu hranic zřizuje Nástroj pro finanční podporu vybavení pro celní kontroly.

fórum pro výměnu znalostí a sdílení osvědčených postupů. Vzhledem k rostoucímu počtu úkolů vykonávaných celními orgány v rámci celních kontrol (souvisejících zejména se zákazy a omezeními pohybu zboží přes vnější hranice) je o to víc důležité, aby podpora programu byla v souladu s dalšími nástroji, mimo jiné se sesterským programem spravovaným GŘ TAXUD pro provádění daňové politiky (**program Fiscalis**[5]) a CCEI. Průběžné hodnocení dokládá, že program má jasné synergie a komplementarity s programem Fiscalis i s CCEI. Jedním z příkladů je portál systému pro řízení vzdělávání, u něhož se díky novému společnému portálu zlepšila provázanost se systémem Fiscalis. Portál systému pro řízení vzdělávání se používá rovněž pro vzdělávání, pokud jde o vybavení pro celní kontroly. Formální a neformální mechanismy zajišťují soudržnost mezi programy Clo a Fiscalis a podporují jejich vzájemnou spolupráci. To zahrnuje sjednocené přístupy/zásady a postupy týkající se řízení programu, např. harmonizované provozní příručky, jednotné šablony a společné schůzky národních koordinátorů programů Clo a Fiscalis.

Stejně jako u předchozího programu byla zajištěna provázanost současného programu s ostatními relevantními nástroji, to však vyžaduje neustálé aktivní úsilí a nemělo by být považováno za samozřejmost. Zejména s ohledem na specifický cíl, kterým je podpora inovací v oblasti celní politiky, by bylo možné lépe využít synergií s **programem Horizont Evropa**[6]. Možné synergie by mohly být využity také pomocí Nástroje pro technickou podporu[7].

2.4. Přidaná hodnota EU

Srovnávací analýzy použité v průběžném hodnocení umožňují na základě důkazů prokázat přidanou hodnotu role EU, pokud jde o přispění k účinnějšímu a efektivnějšímu dosahování cílů programu. Pro systém ICS2 z důkazů vyplývá, že centralizovaný přístup je dvakrát až čtyřikrát nákladově efektivnější než alternativa. Zpětná vazba shromážděná pro účely PoUS potvrzuje, že v obou testovaných srovnávacích scénářích by celková finanční zátěž pro vnitrostátní rozpočty byla výrazně vyšší než v případě hybridního systému, tj. modelu s centrálním systémem vyvinutým Komisí a volitelným připojením (pro fáze 1 a 2) a povinným připojením (pro fázi 2), které by zavedly členské státy. To zahrnuje výrazné zvýšení investičních nákladů i nákladů spojených s běžným provozem. Zavedení nového transevropského systému, jako je systém CCI EU, rovněž umožňuje členským státům snížit náklady. Na druhou stranu bez sdílených specifikací a centrálních složek by vznikaly každému členskému státu značné náklady vyplývající z nutnosti udržovat roztříštěné vnitrostátní postupy. To znamená snížení celkové konkurenceschopnosti a zvýšení administrativní zátěže a nákladů pro vnitrostátní celní orgány. Dalším přínosem CCI EU je, že členské státy široce využívaly společné specifikace systému při budování a modernizaci vnitrostátních systémů dovozu, což vedlo k úsporám nákladů a zvýšení účinnosti a zároveň k zajištění souladu s předpisy na úrovni EU.

[5] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/847, kterým se zavádí program Fiscalis pro spolupráci v oblasti daní.
[6] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/695, kterým se zavádí program Horizont Evropa.
[7] Viz: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_en.

Průběžné hodnocení potvrzuje, že program Clo dosahuje úspor z rozsahu při budování kapacit v oblasti IT. Společné činnosti poskytují příležitosti pro spolupráci, komunikaci a vytváření sítí v rámci EU. Těchto cílů by nebylo možné dosáhnout bez zapojení EU a jsou nezbytné pro zajištění harmonizovaného provádění celní politiky EU.

Zúčastněné strany, s nimiž byly vedeny konzultace, si jen obtížně dokázaly představit alternativní způsoby fungování a spolupráce, zejména pokud jde o řízení digitálních systémů podporovaných EU a jejich úlohu v celní unii. Bez programu Clo by spolupráce a sdílení údajů mezi zúčastněnými zeměmi musely být založeny buď na neformálních a nestrukturovaných vztazích mezi členskými státy a Komisí, nebo na oficiálních kanálech a dohodách o vzájemnosti. Realizace by tak byla mnohem složitější a nákladná.

Zavedení společných složek digitálních systémů na úrovni EU přispívá ke zmírnění různých problémů, zejména nerovnoměrné kapacity vnitrostátních celních správ, pokud jde o dostupnost informační infrastruktury a vybavení; lidské zdroje a provozní procesy; nejednotný výklad a provádění příslušných právních předpisů ze strany celních správ a geografické, administrativní, právní a strategické překážky spolupráce.

2.5. Relevance

Následná hodnocení znovu potvrdila, že podpora EU je pro celní spolupráci důležitá. Toto zjištění stále obecně platí. Současný program byl zahájen na začátku roku 2021 během jedné krize, kterou byla pandemie COVID-19. V únoru 2022 pak došlo k eskalaci další krize, ruské útočné války proti Ukrajině. Od té doby geopolitickou situaci destabilizovaly další vnější události, které ovlivnily práci celních orgánů EU. Přestože je velká část podpory programu relativně pevně daná (jelikož je určena pro evropské elektronické systémy), reaguje rovněž na **neočekávané nové potřeby**. Podpora programu byla využita k přípravě pokynů pro převedení bezprecedentních omezujících opatření (sankcí) uvalených na Rusko a Bělorusko do podoby postupů, které mohou celní úředníci (kteří se obvykle sankcemi takového rozsahu a takové oblasti působnosti nezabývají) účinně uplatňovat při své každodenní práci. Do programu byla rovněž jako příjemce podpory urychleně zařazena i Ukrajina. Kromě toho celní odborná skupina pro východní a jihovýchodní hranice (CELBET), financovaná z programu Clo, a další akce programu, jako jsou cílené pracovní návštěvy, poskytly členským státům sousedícím s Ukrajinou pomoc při udržování otevřených obchodních tras Ukrajiny v rámci iniciativy „Trasy solidarity“[8].

Výzvy, které přináší **elektronický obchod**, byly zjištěny již před zahájením tohoto programu a od té doby stále narůstají. Tyto výzvy nejspíše vyžadují zásadnější změnu celní politiky, jak je navrhováno v rámci celní reformy EU[9]. Po přijetí reformy tak může být nutné znovu posoudit, zda je program i nadále relevantní, a to případně v rámci závěrečného hodnocení programu.

[8] Viz: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_cs.
[9] COM(2023) 257 final.

3. Získané poznatky

V následující části je uveden soubor možných poznatků a (případně) předloženy návrhy na zlepšení v nadcházejících letech, pokud jde o pokračující provádění programu.

První poznatek – o podpoře EU v oblasti společných složek digitálních systémů

Případové studie čtyř velkých evropských elektronických systémů ukazují, jak investice EU do společných složek zajišťují hmatatelné přínosy pro fungování celní unie. Dosažení ambicí celního kodexu Unie v plánovaném termínu by nebylo bez pomoci EU reálné. Průběžné hodnocení ukázalo, že alternativní scénáře systémů, na něž se studie zaměřily, by byly méně účinné a efektivní. Ačkoli zjištění z těchto případů nelze mechanicky extrapolovat na více než padesát evropských elektronických systémů, vybrané systémy sloužily k vykreslení různých druhů problémů. V tomto ohledu mohou být získané poznatky za podobných okolností šířeji použitelné. Komise například prokázala, že dokáže úspěšně dodat rozsáhlé a složité systémy, jako je ICS2. Důležitými faktory se však ukázaly být odstupňované provádění, úzká spolupráce se soukromým odvětvím a včasná komunikace se zúčastněnými stranami. Úspěšné provádění pracovního programu celního kodexu Unie současně závisí na vnitrostátních projektech, které jsou monitorovány Komisí, ale zůstanou pod kontrolou členských států. Vzhledem k souběžným nárokům na členské státy a hospodářské subjekty, které zatěžují zdroje, je v této oblasti podpora programu nadále zapotřebí. Průběžné hodnocení dále vymezuje prostor pro další zlepšení dialogu s obchodníky stanovením technických a provozních pokynů, které by byly příznivější pro podniky a které by zjednodušily zátěž spojenou se zaváděním nových systémů nebo přechodem na ně.

Druhý poznatek – o společných akcích

Společné akce, které podporují lidský prvek programu Clo, hrají velmi důležitou úlohu. Zatímco mnoho činností funguje účinně, činnosti s omezeným zapojením Komise se někdy potýkají s problémy souvisejícími s odpovědností a vedením ze strany členských států. Bylo by proto vhodné přehodnotit současný přístup k řízení těchto akcí.

To by mohlo být podpořeno zejména zvyšováním povědomí, aby vrcholové vedení v rámci vnitrostátních správních orgánů lépe pochopilo význam těchto činností, jejich potenciál a prestiž, která by mohla být spojena s vedením těchto činností (v čemž spočívá hlavní překážka). Pokud tento model nebude možné přijmout v rámci současného programového období, mohl by být zvažován v rámci navrhované celní reformy.

Třetí poznatek – o systému pro řízení vzdělávání

Ačkoli se systém pro řízení vzdělávání oproti předchozímu stavu nepochybně vylepšil, některé jeho funkce by mohly být dále propracovány a mohlo by být zdokonaleno propojení se systémy pro řízení vzdělávání členských států. Tím by se mohla zvýšit účinnost a maximalizovat návratnost investic do vzdělávacích zdrojů a mohly by se optimalizovat přínosy systému. Nyní, když systém dosáhl zralosti, existují rovněž příležitosti pro stanovení referenčních hodnot a cílů a pro nízkonákladové iniciativy, které rozšíří cílovou skupinu z řad soukromého sektoru.

Čtvrtý poznatek – o inovacích

Několik prvních let programu bylo využito k tomu, aby se vytvořila jasná představa o tom, co je třeba chápat jako inovace v oblasti celní politiky (na rozdíl od inovací zejména v oblasti vývoje informačních technologií). K rychlejšímu pokroku by mohlo vést ustanovení specializovaného šampiona v oblasti inovací. Šampion v oblasti inovací by odpovídal za podporu kultury zaměřené na inovace, vedení příslušných pracovních skupin a spolupráci s kolegy z GŘ TAXUD, Generálního ředitelství pro migraci a vnitřní věci (GŘ HOME) – útvaru, který má na starosti politické aspekty výzkumných a inovačních činností v oblasti civilní bezpečnosti, včetně správy hranic a cel – a také Společného výzkumného střediska (JRC) a Generálního ředitelství pro výzkum a inovace (GŘ RTD). Spolupracoval by rovněž s externími partnery, včetně kontaktní skupiny pro obchod TAXUD, příslušných výzkumných projektů v oblasti cel financovaných EU v rámci programu Horizont Evropa a mezinárodních organizací, jako je Světová celní organizace (WCO), s cílem zajistit strategické směřování a jednotné vedení všech zúčastněných stran.

Pátý poznatek – o řízení projektů

Vzhledem k nedávným výzvám souvisejícím s geopolitickým vývojem, vývojem mezinárodního obchodu a pokračující digitalizací je nutné zachovat prostor pro flexibilní a jednotnou podporu. Vzhledem k tomu, že velká část rozpočtu programu je vyčleněna na rozsáhlé projekty v oblasti informačních technologií, při pohledu do budoucna by se mohlo vycházet z příkladů uplatnění co nejagilnějších přístupů k řízení projektů, aby se dále posílila flexibilita podpory v reakci na rychle se měnící potřeby.

Šestý poznatek – o rámci pro monitorování a hodnocení

Průběžné hodnocení potvrzuje, že současný rámec je jednodušší než jeho předchůdce. Stále však upřednostňuje komplexní soubor ukazatelů před jednodušší, lépe zvladatelnou verzí. Pro zajištění toho, aby byl rámec pro monitorování a hodnocení v budoucnosti účinnější, by se mělo vážně uvažovat o dalším snížení počtu ukazatelů a četnosti podávání zpráv. U ukazatelů souvisejících s evropskými elektronickými systémy by slovní rozbor, sladěný s cíli programu, přinesl smysluplnější poznatky než pouhé číselné údaje. Některé dílčí ukazatele mohou mít omezenou hodnotu a bylo by možné je odstranit, zatímco u jiných by bylo možné využívat pravidelné hodnocení namísto ročních průzkumů. Ukazatele týkající se společných činností by navíc mohly být lépe sladěny se specifickými cíli programu a typy činností uvedenými v nařízení o programu Clo nebo v pracovním programu. Inovace by bylo možné demonstrovat konkrétními případovými studiemi, nikoli názory vyjádřenými v průzkumu.